

LUONNONVARA_ALAN KLUSTERIN KOKOUS

Muistio

Aika:	18.3.2021 klo 13.00 – 15.42
Paikka:	Teams-kokous

Osallistujat: Anne-Mari Söderström, pj.
Annakaisa Heikkonen, MTK
Olli Lipponen, Metsähallitus Metsätalous Oy
Kyösti Paloniemi, Lapin koulutuskeskus REDU
Marru Kraft, Lapin AMK
Janne Näkkäljärvi, Saamelaisalueen koulutuskeskus
Jarmo Saariniemi, Ammattiopisto Lappia
Anne Ristioja, Lapin ELY-keskus
Paula Alho, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Tuula Uusipaavalniemi, Lapin ELY-keskus (ennakointivastaavien verkosto)
Sonja Niemelä, Lapin ELY-keskus
Kaija Kinnunen, MTK, kokoukseen 14.40
Veikko Maijala, Lapin AMK, kokoukseen klo 14.00

Poissa: Anna-Riikka Lavia, Arctic Ice Cream Factory
Jari Kurtti, Arctic Superfoods
Johannes Vallivaara, ProAgria Lappi
Rainer Peltola, Luonnonvarakeskus
Rauno Kuha, Luonnonvarakeskus
Tuomo Marttila, Metsätalouslyrittäjä
Jussi Soppela, Lapin AMK

1. Kokouksen avaus, asialista ja sihteerin valinta

Puheenjohtaja Anne-Mari Söderström avasi kokouksen.

Hyväksyttiin asialista.

Valittiin kokoukselle sihteeriksi Sonja Niemelä Lapin ELY-keskuksen maaseutuyksiköstä.

2. Läsnäolijat

Todettiin läsnäolijat (ks. osallistujalista yllä).

3. Edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen 16.9.2020 muistio löytyy [luonnonvara-alan klusterin Lapin luotsi -sivulta](#).

4. Klusteritoimijoiden keskeiset ajankohtaiset kuulumiset ja näkymät

Käytännönä sovittu: Klusterin jäsenet kirjaavat ajankohtaisia kuulumisia ja näkymiä ennen kokousta Luonnonvaraklusterin Teamsin kokouskansioon (Kokous_2021_03_18) tiedostoon. Kokouksen kansioon voi myös tallentaa aineistoja, joita halutaan jakaa kokoukseen osallistuville. Osallistujat tutustuvat etukäteen kirjauksiin ja kokouksessa kukin klusteritoimija nostaa keskusteluun keskeisimmät asiat ja osallistujilla on mahdollisuus kysellä tarkennuksia kirjatusta asioista. Kirjaukset myös muodostavat pohjan muistion kirjauksille.

Klusteritoimijoiden kuulumiset on kirjoitettu muistion liitteeseen.

5. Luonnonvara-alan klusterin tulevaisuuskatsaus Lapin luotsissa

Luonnonvaraklusterin vuoden 2020 aikana yhdessä työstämä vuosittainen ennakoitinkatsaus 2020 löytyy [luonnonvaraklusterin luotsi-sivulta](#) (löytyy kun skrollaa klusterisivua alaspäin).

ELY-keskuksen ME-yksiköstä Anne Ristioja ja Sonja Niemelä kokoavat lähdetietoa, jota on hyödynnettävissä klusterisivuston Toimialan ennakoitinta ja tutkimusta -linkkiluettelon päivittämiseen. Tuula Uusipaavalniemelle voi laittaa linkkejä, jos haluaa niitä lisättävän klusterisivustolle.

6. Matkailu-, sekä luonnonvara- ja elintarvikeklusterien ja näiden sidosryhmien yhteiskokous

Anne-Mari Söderström kertoo terveiset Matkailu-, sekä luonnonvara- ja elintarvikeklusterien ja näiden sidosryhmien yhteiskokouksesta, joka järjestettiin 28.10.2020 (Teams-kokous). Kokouksen pöytäkirja löytyy tallennettuna luonnonvaraklusterin Teamsin kokouskansiossa.

Pääosa kokouksesta käytettiin matkailun hankalan tilanteen pohtimiseen koronapandemian aiheuttaman vaikean tilanteen vuoksi.

Yhteiskokouksia sovittiin pidettäväksi parin vuoden välein. Seuraavan kokouksen koollekutsujana on luonnonvara-alan klusteri ja kokous pidetään mahdollisuuksien mukaan Ammattiopisto Lappian Louen toimipisteellä syksyllä 2022 teemalla Louen maaseutuyrittäjyyden osaamiskeskus koulutus- ja kehittämisympäristönä.

7. Terveiset toimialaklustereiden pj-kokouksesta

Anne-Mari Söderström kertoo terveiset toimialaklusterien puheenjohtajakokouksesta, joka järjestettiin 12.1.2021 (Teams-kokous). Kokouksen muistio löytyy tallennettuna luonnonvara-alan klusterin Teamsin kokouskansiossa.

Keskusteltiin jatkuvan oppimisen teemasta luonnonvara-alan klusterin näkökulmasta.

8. Metsä Groupin Kemin biotuotetehtaan investointi – luonnonvara-ala

Keskusteltiin Metsä Groupin Kemin biotuotetehtaan investointipäätöksen vaikutuksista luonnonvara-alaan, alan kehittämistarpeisiin, työvoima- ja osaamistarpeisiin ja klusteritoimijoiden toimintaan.

Investointi vaatii koulutettua työvoimaa, sekä toimihenkilöitä että käytännön ammattiosaajia. Lapin AMK satsaa koulutukseen, erityisesti koko korjuuketjun kehittämiseen kestävästi. Opiskelijoille pyritään saamaan enemmän ymmärrystä siitä, miten korjuu tapahtuu, jotta he voivat paremmin vastata työelämän tarpeisiin. Opiskelijamääriä ei ole kuitenkaan tarkoitus nostaa nykyisestä 60 paikasta, joissa on puolet monimuoto ja puolet päiväopetusta. Haasteellisinta on saada osaajia metsäkonepuolelle. (VM)

Biotuotetehtaan tuleminen aiheuttaa noin 4,5 miljoonan kiintokuution puunhankinnan lisäyksen ja rahana yli 70 miljoonaa kantorahatuloina maakunnan metsänomistajille. Yksityispuolella keskusteluttaa luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja metsätalouden kestävyys jatkossakin. Asia kiinnostaa myös siksi, että tulee tarvetta pitää tiet kunnossa korjuusta jalostukseen saakka. (AKH)

Sama käsitys, että metsäkonepuolelle on kova tarve saada hyviä työntekijöitä, sen sijaan toimihenkilöpuolelle osaajia saa helpommin. Kestävydestä huolehtiminen on tärkeää.

Viestinnässä on syytä tuoda esille, että kokonaispuunkäyttö ei välttämättä muutu, koska kapasiteettia samanaikaisesti poistuu isojakin määriä. Tätä ei nyt huomioida viestinnässä eikä huomioida koko valtakunnan tilannetta tämän suhteen (OL).

Todettiin, että biotuotetehtaan investointiin liittyviä näkemyksiä tuli esille myös kohdassa 4. Klusteritoimijoiden ajankohtaiset kuulumiset ja näkymät.

9. Muut asiat

Jarmo Saariniemi kertoi, että lypsyrobotti saatiin asennettua Louelle kokouksen aikana eli todellinen Muu-asia.

10. Tiedoksi

Lappilaisesta verkostoyhteistyöstä:

- [Lapin tulevaisuuskuvat 2040-luvulla | Lapin luotsi](#)
- [Lapin Korona Exit -tiekartta | Lapin luotsi](#)
- [Lapin matkailun post Covid-19 -skenaariot tuloksia \(lme.fi\)](#)
- [Lapin Green Deal](#) tämä on työstövaiheessa
- [Lappisopimustyöpajat 23.3. ja 25.3.2021](#) ilmoittautuminen meneillään, ovat vaihtoehtoisia
- [Sitra/alueiden osaamisen aika -hanke mm. Lapin verkostofoorumit 16.3., 8.4. ja 11.5.2021](#)

TEM Toimialapalvelu:

- Luonnontuotealan julkaisut: <https://tem.fi/toimialapalvelu/luonnontuoteala>
- Elintarvikealan julkaisut: <https://tem.fi/toimialapalvelu/elintarvikeala>
- Uusiutuvan energian julkaisut: <https://tem.fi/toimialapalvelu/uusiutuva-energia>

11. Seuraava kokousaika ja -paikka

Seuraava kokous päätettiin pitää syksyllä 7.9.2021 klo 13–16. Teemana luonnonvara-alan rahoitusmahdollisuudet uudella kaudella ja siirtymäkaudella.

12. Kokouksen päättäminen

Kokous päättyi klo 15.42.

Klusteritoimijoiden keskeiset ajankohtaiset kuulumiset

Klusteritoimija	Alan/Klusteritoimijan näkökulmasta - Ajankohtaista/tilannekuva nyt; Näkymät/tarpeita, joihin vastattava - Tiedotettavaa
Maaseutuyrittäjä Anne-Mari Söderström	Sopimuskiintiöt Valion tuottajille vaatii tiloilta paljon sopeutumista, pitäisi saada lehmät lypsämään vähemmän ja samalla nostaa maidon pitoisuuksia. Lehmämäärä on vähentynyt ja sen vuoksi mullinkasvattajat eivät saa tarpeeksi vasikoita. Uusiin lypsykarjan navettainvestointeihin ei saa rahoitusta, koska maitomäärää ei voi lisätä, mikä voi osaltaan taas vähentää sukupolvenvaihdosten määrää. Tarvitaan uusia ideoita, mitä voisi tuottaa ylimääräisellä rehulla ja vapautuvilla eläinpaikoilla, tai olisiko suoramyynä mahdollista paikkaamaan tilannetta? Monella on nyt mietintämyssy päässä, toivottavasti koulutus vastaa kysyntään.
MTK Kaija Kinnunen Annakaisa Heikkonen	Annakaisa Heikkonen: Yksityismetsätaloudessa huomioitu Kemin positiiviset uutiset: puukaupassa jo nyt hyvä vire verrattuna vuoden takaiseen. Puun hintataso on nousussa. Menossa samaan aikaan vilkas luontoarvokeskustelu metsätaloudessa ja paljon menossa mm. neuvotteluja. Huolehdittava, että monimuotoisuuden säilyttämiseen on riittävät kannusteet yksityismetsänomistajille. Viime maanantaina on pidetty Lapin kansanedustajien ja MTK:n yhteispalaveri, mukana myös maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtajat. Kaija Kinnunen: Maidontuotannon markkina vetää huonosti ja tulos on siksi heikko - maidon tuotantomäärää pyritään rajoittamaan. Maidontuotanto vähenee ja se vaikuttaa myös lihantuotantoon, koska samalla syntyy vasikkapula maitotilojen lopettaessa. Koronan vaikutus ei näy juuri Lapin alkutuotannossa, mutta voi vaikuttaa ja vaikuttaakin mm. lomittajien saantiin, jos isäntäväki sairastuu.
Metsähallitus Metsätalous Oy Olli Lipponen	- Puukaupan osalta näkymät kohtalaisen valoisat tälle vuodelle - Korjuuolosuhteiden puolesta todella hyvä talvi takana - Metsä Fibren investointipäätös erinomainen uutinen tulevaisuutta ajatellen - Keskustelu vanhoista luonnonmetsistä käy kiivaana
Lapin koulutuskeskus REDU Kyösti Paloniemi	Yhteishaku ammatillisiin koulutuksiin parhaillaan menossa. Metsäalan perustutkintojen aloituspaikat käytännössä täynnä niin Rovaniemelle kuin Kemijärvellekin. Alan vetovoima näyttäisi olevan hyvä. Jatkuva haku (aikuiskoulutus) nonstoppina käynnissä. Jatkuvasa haussa näyttää vetovoima olevan erittäin hyvä. Vuoden vaihteen jälkeen myös opiskelijoiden työssäoppimispaikkojen saannissa on tapahtunut virkistymistä, joten tilanne metsäalan perustutkintokoulutuksissa näyttää valoisalta.
Lapin AMK Veikko Maijala Marru Kraft	Veikko Maijala: 2 koulutusta, agrologikoulutus ja metsäalan koulutus Monimuotoryhmä metsäpuolella tammikuussa uudella opetussuunnitelmalla, alkamassa agrologikoulutus sekä metsäkoulutus päiväopetuksena Edellinen opetussuunnitelma ollut käytössä 5 v, uuden opsin mukaiset opiskelijat sisään 2022: 75 % opiskelijoista on muita kuin aloittavia nuoria, harkinnassa monimuoto-opiskelun laajentaminen jatkossa. Tämä malli palvelisi paremmin opiskelijoita ja olisi helpompi tehdä täsmäkoulutuksia työelämää ajatellen. Jatkossa on sekä tutkintotavoitteisia koulutuksia että erillisiä täsmäkoulutuksia ns. diplomikoulutuksia. Huhti-toukokuussa tullaan käymään sidosryhmäkeskustelu agrologikoulutuksesta. Metsätalouden koulutusta on kehitetty hankkeessa ja siellä on jo käyty ko. keskustelu. Opiskelijatilanne on hyvä: metsän

	<p>monimuotoryhmä ja agrologien päiväryhmä aloittanut, keväällä aloitti metsäpuolen monimuotoryhmä. Syksyllä haki agrologeja enemmän kuin oli tarjolla aloituspaikkoja. Korona on vaikeuttanut selkeästi osan opiskeluita, juurikin päiväopetuksessa olevien opiskelua. Eilen alkoi yhteishaku ja heti oli hyvin hakijoita, haku kestää parisen viikkoa. Agrologiopiskelijoista pääosa on lappilaisia. Syksyllä alkoi hyvin myös sellaisia, joilla on yhteys porotalouteen. Lapin AMK tekee yhteistyötä SAKK:in kanssa väyläopinnoissa. Metsäpuolen koulutusta on markkinoitu hankkeella, myös mahdolliset suurhankkeet vaikuttavat hakijoiden määrään.</p> <p>Marru Kraft: Lapin ammattikorkeakoulu toteuttaa 5.10.2020–30.4.2022 Yhteistyöllä tulevaisuuteen - maaseutu-yrityksen selviytymispaketti -hankkeen, jonka ensisijaisena kohderyhmänä ovat lappilaiset elintarvike-, matkailu- ja luonnontuotealan mikroyritykset. Tavoitteena on auttaa maaseutu-yrityksiä selviytymään koronan aiheuttamasta liiketoiminnan kriisistä tarjoamalla erityisesti rahoitukseen liittyvää neuvontaa. Hankkeen toisena painopisteenä on maakunnallisen elintarvike- ja luonnontuotealan koordinaation ja tiedotuksen kehittäminen. Tiedotuksen sujuvoittamiseksi hankkeen viestintäkanavana tullaan käyttämään Lapin elintarviketalo –sivustoa esimerkiksi tapahtumiin-, hanketoimintaan sekä alan koulutustoimintaan liittyen.</p> <p>https://www.lapinamk.fi/fi/Yrityksille-ja-yhteisoille/Lapin-AMKin-hankkeet</p>
<p>Ammattiopisto Lappia Jarmo Saariniemi</p>	<p>Koululle asennetaan uutta lypsyrobotia. Valmistelut tehdään lapinlehmä varten. Huhtikuussa alkaa vanhan navetan purkutyöt ja toukokuussa alkaa uuden lampolan rakentaminen. Lampaat tulevat Pelsolta joulukuussa 2021. Nykyisen navetan saneeraus alkaa huhti-toukokuussa 2022 ja on ensi syksynä valmis. Pelson karja siirtyy Louelle. Osa vanhoista lehmistä jää Louelle, suuri osa laitetaan myyntiin. Puutarhapuolella yli 20 opiskelijaa. Jatkuvan haun kautta tulee eniten opiskelijoita, on ollut hyvä väylä. Opiskelijat ovat enimmäkseen aikuisia, mutta joukossa on myös nuoria. Alueelle on tulossa työpaikkoja Kemin biotuotetehtaan rakentamisen myötä, mm. logistiikkaan, prosessiautomaatioon, sähköpuolelle jne. Koululla on aloitettu brändi- ja tuotekehitystyö lapinlehmien tulemisen myötä. Tehdään opinnäytetyö asiaan liittyen tuotekehityksen tarpeisiin. Tarkoitus on saada lapinlehmän tuotannosta erikoistuote. Koululla on käynnissä Lapinlehmä-hanke, jonka puitteissa tutkitaan mm. lapinlehmän lihan ominaisuuksia ja maidon erityisominaisuuksia ja brändätään erikoistuotteita. Lapinlehmän maitoa käytetään jo nyt mm. Anna-Riikan yrityksen jäätelöissä.</p>
<p>Saamelaisalueen koulutuskeskus Janne Näkkäläjärvi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - SAKK:ssa etäopiskelu/-työsuositus - Yhteishaku meneillään. - Yhteistyötä tiivistetty erityisesti Lapin amk:n agrologilinjan kanssa --> ns. väyläopinnot - Ollaan saamassa rahoitusta opetusteurastamomme jatkojalostukseen soveltuvien laitteiden ja koneiden investointiin - Avoin PoroAmis2021 toistamiseen tarjottava koulutusmahdollisuuden itsenäisestä opiskelusta kiinnostuneille porotaloudesta itselleen elinkeinoa suunnitteleville (aikuisille) opiskelijoille, 15 opiskelijapaikkaa, alkanut 18.1.21, Opiskelijalla on mahdollisuus suorittaa luonto- ja ympäristöalan perustutkinnosta, porotalouden osaamisalasta yksi pakollinen tutkinnon osa; Poronhoito (35osp).
<p>ELY-keskus Anne Ristioja Paula Alho</p>	<p>REACT –EU hankehaku käynnistynyt 5.3. ja päättyy 19.4.2021. REACT EU -haku</p> <p>Ajankohtaiset Maaseutu- ja energiayksikön asiat löytyvät uutiskirjeestä https://kehaemail.sst.fi/messages/view/6373/16544/cf1d3c51dee4d825469812eb3f189d74</p> <ul style="list-style-type: none"> - Seuraava hanke- ja yritystukien hakujakso loppuu 30.4.2021 - Maaseudulle tulossa kesällä elvytysvaroja mm. kyläverkkojen rakentamiseen. Lapin tilanne haun suhteen hyvä, koska meillä on menossa aktivointihanke ja Kuitua kuntiin-kuntiin laajakaistahankkeiden selvityshanke menossa. Maaseuturahastopuolella

	<p>vanhan ohjelmakauden 2014-2020 varat käytetty loppuun maaliskuun 2021 loppuun mennessä. Vuodet 2021-2022 ovat ns. siirtymävuosia, joihin tulee jo uuden kauden rahoitusta, mutta sovelletaan vanhan kauden ohjelmaa ja ohjeistusta. Vasta vuoden 2023 alusta alkaa uusi ohjelmakausi. Sitä varten työstetään Lapin alueellinen CAP-27 suunnitelma ja järjestetään kevään aikana keskustelutilaisuuksia. Luonnos laitetaan laajaan kommentointiin.</p>
--	--